

Socializační aspekty abúzu alkoholu v České republice

© 2022 Univerzita Palackého v Olomouci

Popis prováděného šetření a informace k souhlasu respondenta

Vážení přátelé,

dovolujeme si Vás oslovit a požádat o vyplnění dotazníku zaměřeného na výzkum socializačních aspektů abúzu alkoholu v České republice.

Vyplněním a odevzdáním tohoto dotazníku dobrovolně souhlasíte s účastí na výzkumu a rozumíte výzkumnému záměru. Dříve, než budete dotazník vyplňovat, informujte o jeho vyplnění svého rodiče nebo zákonného zástupce a požádejte o souhlas. Prosíme Vás o pravdivé odpovědi, pomohou mimo jiné formulovat doporučení pro zkvalitnění politik.

Data, která nám poskytnete, jsou plně anonymní. Nejedná se tedy o shromažďování osobních údajů ve smyslu nařízení GDPR. Do žádné části dotazníku nebudete uvádět informaci, která by Vás identifikovala. Získaná data nikdy nebudeme prezentovat samostatně, ale vždy jako součást odpovědí od všech účastníků výzkumu. O souhlas s jeho vyplněním prosím požádejte svého zákonného zástupce. V případě jakýchkoliv pochybností, neváhejte adresovat otázky, obavy či stížnosti spojené s výzkumem na kontaktní osobu realizátora výzkumu.

Otázky o právech účastníka vůči této studii nebo obavy a stížnosti spojené s touto studií můžete psát realizátorovi výzkumu, který je vedoucím výzkumné skupiny. Můžete napsat na adresu: ivana.olecka@upol.cz.

Informace pro respondenty

Dotazník obsahuje celkem otázek, ale pouze se týká všech respondentů. V naprosté většině otázek je vyžadována pouze jedna odpověď. Tyto otázky mají u jednotlivých odpovědí kroužky, které stačí vybarvit nebo jinak zřetelně označit. Tam, kde je možno uvést více odpovědí, jsou u jednotlivých odpovědí čtverečky. Můžete je vybarvit nebo zaškrtnout. Opravy provádějte tak, aby bylo zcela zřejmé, která odpověď je platná. Chybnou odpověď výrazně přeškrtněte.

Kontaktní údaje realizátora výzkumu

Univerzita Palackého v Olomouci

Katedra křesťanské sociální práce

Univerzitní 22, 771 47 Olomouc

PhDr. Ivana Olecká, Ph.D.

ivana.olecka@upol.cz

Autoři dotazníku

PhDr. Ivana Olecká, Ph.D., Univerzita Palackého v Olomouci

PhDr. Jiří Pospíšil, Ph.D., Univerzita Palackého v Olomouci

B00 - Věk osoby, která vyplňuje dotazník

Údaj o věku je nezbytný pro určení cílové skupiny dotazníku. Pokud jste starší než je 17 let, dotazník se Vás netýká.

1. Váš věk

A01

6 | 7 | 8 | 9 | 10 | 11 | 12 | 13 | 14 | 15 | 16 | 17

B1 - Užívání návykových látek

2. Už jste někdy ochutnal/a alkohol?

A1

Ano | Ne

3. O jaký typ alkoholu se jednalo?

A2

pivo | víno | destilát (vodka, brandy (koňak, Metaxa), gin, rum, whisky, absint, slivovice, ořechovka, tequila, arak, pastis, rakije) | likér (Becherovka, Praděd, griotka, Chartreuse, fernet, zelená, vaječný koňak, medovina) | koktejl (nápoje smíchané z několika různých alkoholických i nealkoholických nápojů) | jiné/neumím zařadit

4. Kolik let Vám bylo, když jste poprvé ochutnal/a alkohol?

A3

méně než 6 let | 6 - 10 | 11 - 14 | 15 - 17

5. Kdo Vám dal poprvé ochutnat alkohol?

A4

matka | otec | babička/dědeček | jiný příbuzný | kamarádi | vzal/a jsem si ho tajně sama | přinesl mi ho na mé požádání číšník v restauraci | jiný dospělý (např. kamarád rodičů, učitel, vychovatel, rodič kamarádů a pod.) | nevzpomínám si

6. Jak často pijete alkohol?

A5

každý den | téměř každý den (alespoň 5x týdně) | několikrát týdně (3-4x týdně) | jednou nebo dvakrát týdně | několikrát za měsíc (2-3x měsíčně) | jednou za měsíc | výjimečně (několikrát do roka) | bylo to jen jednou

7. V jakém množství pijete alkohol?

A5A

pouze jeden lok | v malém množství pouze na uhašení žízně - maximálně 1 pivo nebo 1 Frisco, případně jiný podobný nápoj | ve větším množství než na uhašení žízně, ale ne tolik, abych byl/a opilý/á | v množství, které mi navozuje stav opilosti | nehlídám to a opíjím se až do stavu, kdy nemám nad sebou kontrolu

8. Jaký alkohol nejčastěji pijete?

A6

pivo | víno | destilát (vodka, brandy (koňak, Metaxa), gin, rum, whisky, absint, slivovice, ořechovka, tequila, arak, pastis, rakije) | likér (Becherovka, Praděd, griotka, Chartreuse, fernet, zelená, vaječný koňak, medovina) | koktejl (nápoje smíchané z několika různých alkoholických i nealkoholických nápojů) | jiné/neumím zařadit

9. Z jakého důvodu pijete alkohol?

A7

chutná mi | pijí ho kamarádi a já před nimi nechci vypadat špatně | piji ho, protože mě láká dělat věci, které jsou zakázané | piji ho jen ve velmi malém množství jako přípitek na společenských oslavách

10. Jakým způsobem si nejčastěji obstaráváte alkohol?

A8

kupují mi ho kamarádi | dávají mi ho rodiče | беру si ho sám/sama doma | kupuji si ho sám/sama v obchodě nebo v restauraci | jinak V případě jiné alternativy uveďte:

11. Pijí Vaši rodiče nebo nebo osoby, se kterými žijete ve společné domácnosti, alkohol ve Vaší přítomnosti?

A9

ano, pijí v mé přítomnosti alkohol často | ano, ale pijí v mé přítomnosti alkohol jen velmi omezeně (například na rodinných oslavách) | ne, v mé přítomnosti nikdy | ne, rodiče jsou abstinenti (vůbec nepijí alkohol)

12. Viděl/a jste někdy své rodiče nebo osoby, se kterými žijete ve společné domácnosti, opilé?

A10

nikdy | skoro nikdy | někdy | často | velmi často

13. Je ve vaší domácnosti skladován alkohol na místech, kde k němu máte běžně přístup?

A11

Ano | Ne

14. Jak velké problémy se domníváte, že způsobuje pití alkoholu v následujících oblastech:

A12a

v oblasti **ZDRAVÍ** (pití alkoholu je velice škodlivé a vážně poškozuje zdraví) Označením čárkou na úsečce prosím vyjádřete Váš postoj k tomuto druhu ohrožení. Pokuste se pravdivě sami sobě odpovědět, jaké je Vaše skutečné přesvědčení, jak silně toto ohrožení vnímáte. Vlevo je nízké nebo žádné ohrožení, vpravo naopak velmi vysoké ohrožení.

A12b

v oblasti **RODINNÉHO ŽIVOTA** (pití alkoholu vážně poškozuje vztahy s rodiči, sourozenci, prarodiči, vlastními dětmi a širší rodinou) Označením čárkou na úsečce prosím vyjádřete Váš postoj k tomuto druhu ohrožení. Pokuste se pravdivě sami sobě odpovědět, jaké je Vaše skutečné přesvědčení, jak silně toto ohrožení vnímáte. Vlevo je nízké nebo žádné ohrožení, vpravo naopak velmi vysoké ohrožení.

A12c

v oblasti **SOCIÁLNÍ** (pití alkoholu způsobuje ztrátu přátel, ztrátu práce, problémy ve škole a podobně) Označením čárkou na úsečce prosím vyjádřete Váš postoj k tomuto druhu ohrožení. Pokuste se pravdivě sami sobě odpovědět, jaké je Vaše skutečné přesvědčení, jak silně toto ohrožení vnímáte. Vlevo je nízké nebo žádné ohrožení, vpravo naopak velmi vysoké ohrožení.

A12d

v oblasti **EKONOMICKÉ** (pití alkoholu způsobuje nedostatek peněz) Označením čárkou na úsečce prosím vyjádřete Váš postoj k tomuto druhu ohrožení. Pokuste se pravdivě sami sobě odpovědět, jaké je Vaše skutečné přesvědčení, jak silně toto ohrožení vnímáte. Vlevo je nízké nebo žádné ohrožení, vpravo naopak velmi vysoké ohrožení.

15. Zkoušel/a jste již nějakou jinou návykovou látku (drogu) kromě alkoholu?

A13

Ano | Ne

16. Uveďte, které návykové látky (drogy) jste již zkusil/a

A14

tabák | marihuana | pervitin | kokain | heroin | hašiš | extáze | LSD | lysohlávký | organická rozpouštědla | jiná návyková látka (droga)

B2 - Prevence užívání alkoholu

17. Mluvil s Vámi někdy někdo o účincích alkoholu a jeho škodlivosti? Např. ve škole, rodiče, kamarádi...

A15

Ano | Ne

18. Kdo s Vámi mluvil o účincích alkoholu a jeho škodlivosti?

A16

učitel ve škole v rámci výuky | ve školní družině nebo klubu | na akci pořádané školou (např. výlet, návštěva divadla, kina, památek, muzea apod.) | ve škole při zvláštním programu mimo hlavní výuku | výchovný poradce nebo sociální pedagog ve škole | kamarádi při sdílení zkušeností | matka | otec | dědeček nebo babička | někdo jiný z rodiny, soused nebo rodinný přítel | dětský lékař | zdravotníci (např. na akcích pro děti) | policie (např. na akcích pro děti) | kněz nebo jiný poradce v duchovních záležitostech | psycholog nebo psychoterapeut | sociální pracovník (např. v nízkoprahovém centru pro děti) | vedoucí zájmového kroužku nebo tábora | trenér | pracovníci z tzv. sociálky (např. úředníci OSPOD) | soudce, státní zástupce nebo obhájce | prodávač v obchodě nebo číšník v restauraci | někdo jiný

19. Jakou formu mělo nejlepší a nejhorší poučení o účincích a škodlivosti alkoholu?

A17A

Nejlepší poučení

přednáška pozvaného lektora (např. policisty, lékaře apod.) | výklad učitele / vedoucího | přednáška člověka, který je nebo byl závislý na alkoholu | přednáška člověka, jehož příbuzný nebo blízký člověk je/byl závislý na alkoholu | povídání ve skupině dětí (každý měl možnost povědět svůj názor) | povídání ve skupině s pozvaným odborníkem (policista, lékař, psycholog apod.) | online prezentace nebo video | hra s pomůckami (např. alkoholové brýle) | hraní divadla nebo scénky | zpracování vlastní prezentace nebo textu | vyhledání informací jako domácí úkol s následnou prezentací skupině | vyhledání informací jako domácí úkol bez následné prezentace skupině | výchovný rozhovor / individuální nebo skupinové poučení | jiná forma Napiště jakou formu mělo toto poučení:

A17B

Nejhorší poučení

přednáška pozvaného lektora (např. policisty, lékaře apod.) | výklad učitele / vedoucího | přednáška člověka, který je nebo byl závislý na alkoholu | přednáška člověka, jehož příbuzný nebo blízký člověk je/byl závislý na alkoholu | povídání ve skupině dětí (každý měl možnost povědět svůj názor) | povídání ve skupině s pozvaným odborníkem (policista, lékař, psycholog apod.) | online prezentace nebo video | hra s pomůckami (např. alkoholové brýle) | hraní divadla nebo scénky | zpracování vlastní prezentace nebo textu | vyhledání informací jako domácí úkol s následnou prezentací skupině | vyhledání informací jako domácí úkol bez následné prezentace skupině | výchovný rozhovor / individuální nebo skupinové poučení | jiná forma Napiště jakou formu mělo toto poučení:

20. Jak na Vás nejlepší a nejhorší poučení zapůsobilo?

A18A

Nejlepší poučení

nijak, byla to nuda nebo mi to bylo jedno | nijak, nic nového jsem se nedověděl/a | něco jsem si zapamatoval/a, ale myslím, že se tím stejně nebudu řídit | to co jsem si zapamatoval/a bylo důležité a chci se tím řídit | poučení na mě silně zapůsobilo a určitě se jím budu řídit

A18B

Nejhorší poučení

nijak, byla to nuda nebo mi to bylo jedno | nijak, nic nového jsem se nedověděl/a | něco jsem si zapamatoval/a, ale myslím, že se tím stejně nebudu řídit | to co jsem si zapamatoval/a bylo důležité a chci se tím řídit | poučení na mě silně zapůsobilo a určitě se jím budu řídit

B3 - Základní údaje o respondentovi / respondentce

21. Pohlaví

A02

Muž | Žena

22. Kraj, ve kterém žijete?

A03

Praha | Středočeský | Jihočeský | Plzeňský | Karlovarský | Ústecký | Liberecký | Královéhradecký | Pardubický | Vysočina | Jihomoravský | Olomoucký | Moravskoslezský | Zlínský

23. Jaká je velikost obce (počet obyvatel) kde bydlíte?

A04

velmi malá obec (vesnice) do 2 000 obyvatel | velmi malé město 2 001 - 5 000 obyvatel | malé město 5 001 - 15 000 obyvatel (např. Jičín, Bruntál, Dvůr Králové, Rakovník, Česká Třebová, Turnov, Ústí nad Orlicí, Šternberk, Aš, Český Krumlov, Boskovice, Uničov, Kyjov, Domažlice, Humpolec, Jeseník, Litomyšl, Ivančice, Mohelnice, Polička, Příbor, Hořice, Rychvald, Mikulov, Frýdlant, Františkovy Lázně) | střední město 15 001 - 60 000 obyvatel (Opava, Frýdek-Místek, Jihlava, Karviná, Teplice, Děčín, Chomutov, Karlovy Vary, Jablonec nad Nisou, Prostějov, Mladá Boleslav, Přerov, Česká Lípa, Třebíč, Třinec, Tábor, Znojmo, Kolín, Příbram, Cheb, Písek, Trutnov, Orlová, Kroměříž, Vsetín, Šumperk, Uherské Hradiště, Břeclav, Hodonín, Český Těšín, Litoměřice, Havlíčkův Brod, Nový Jičín, Chrudim, Krnov, Litvínov, Strakonice, Sokolov, Valašské Meziříčí, Klatovy, Koprivnice, Jindřichův Hradec, Kutná Hora, Bohumín, Žďár nad Sázavou, Vyškov, Beroun, VBlansko, Mělník, Náchod, Jirkov, aj.) | velké město 60 001 - 150 000 obyvatel (Liberec, Olomouc, České Budějovice, Hradec Králové, Ústí nad Labem, Pardubice, Zlín, Havířov, Kladno, Most) | nad 150 000 obyvatel (pouze Praha, Brno, Ostrava, Plzeň)

24. Jak dlouho musíte z vaší obce jezdit do nejbližšího většího města (nejméně okresního nebo nad 15 tis. obyvatel)?

A04A

25 minut nebo kratší | delší než 25 minut

25. V současné době jsem

A05

zák/yně základní školy | student/ka střední školy | v zaměstnání | osoba samostatně výdělečně činná (živn. list) | na mateřské / rodičovské dovolené | nezaměstnaný/á | jiná alternativa V případě jiné alternativy uveďte:

26. Jaká je vaše rodinná situace?

A06

žiji s oběma vlastními rodiči | žiji s jedním rodičem | žiji s jedním vlastním rodičem a jeho partnerem/partnerkou | žiji bez rodičů s prarodiči (dědeček a/nebo babička) | žiji v pěstounské péči | žiji v dětském domově | žiji sám/sama | jinak V případě jiné alternativy uveďte:

27. Jaká je ekonomická (finanční) situace Vaší domácnosti? (Má Vaše rodina dostatek peněz?)

A67

velmi špatnou (trpíme nedostatkem peněz, žijeme s obtížemi „od výplaty k výplatě“, často máme dluhy) | nepříliš dobrou (netrpíme nedostatkem peněz, ale nemůžeme si dovolit téměř nic ušetřit a nic koupit jen tak "pro radost") | spíše střední (máme dostatek peněz, rodiče dokáží i nějaké peníze ušetřit) | dobrou (máme dostatek peněz, nemáme žádný problém s penězi a můžeme si dovolit dostatečně spořit) | velmi dobrou (máme tolik peněz, že nemusíme přemýšlet, zda si můžeme dovolit koupit to, co si přejeme a můžeme si i dovolit výrazně spořit) | neumím posoudit

Děkujeme za vyplnění dotazníku.

Úspěšně jste dokončil/a dotazník. Za jeho vyplnění Vám velmi děkujeme. Vaše součinnost je nezbytná pro realizaci našeho výzkumného šetření. Data, které jste nám poskytl/a jsou plně anonymní a bude s nimi nakládáno pouze za účelem zpracování statistických výstupů.